

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

***Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції, присвяченої пам'яті професора, заслуженого
працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

ПОЛТАВА 2021

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. м. Полтава, 31 березня 2021 року. Полтава, 2021. 573 с.

(Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації № 56 від 21 січня 2021 р.)

Організаційний комітет:

Дорогань-Писаренко Людмила – к.е.н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії.

Плаксієнко Валерій – д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Гуцаленко Любова – д.е.н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування Національного університету біоресурсів і природокористування України

Давидюк Тетяна – д.е.н., професор, професор кафедри економічного аналізу та обліку Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Крюкова Ірина – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету,

Славкова Олена – д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

Сук Петро – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Пасічник Юрій – д.е.н., професор, головний науковий співробітник відділу фінансово-кредитної та податкової політики Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

Костюченко Валентина – д.е.н., доцент, професор кафедри обліку та оподаткування Київського національного торговельно-економічного університету

Назаренко Олександр – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Сумського національного аграрного університету

Тищенко Вікторія – д.е.н., доцент, завідувач кафедри митної справи Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

Холявко Наталія – д.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка»

Канцедал Наталія – к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Прокопишин Оксана – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного аграрного університету

Лега Ольга – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії

Яловега Людмила – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії

Ліпський Роман – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, ветерана Другої Світової Війни, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

Дмитро Мусійович Фесенко
(1926-2012 рр.)

Науковий шлях Дмитра Мусійовича почався з навчання в аспірантурі Українського інституту економіки і організації сільськогосподарського виробництва та захисту кандидатської дисертації у 1967 році на тему «Планування, облік витрат і калькуляція собівартості продукції в колгоспах».

У тому ж році науковець був прийнятий на посаду доцента кафедри бухгалтерського обліку Полтавського сільськогосподарського інституту. З 1974 р. по 1988 р. працював проректором інституту з навчальної роботи, а з 1994 р. завідувачем кафедри бухгалтерського обліку. У 2001 р. професор Фесенко був обраний головою Полтавського регіонального відділення Федерації бухгалтерів, аудиторів і фінансистів АПК України.

Успіхи у науковій та навчально-методичній роботі Дмитра Мусійовича відмічені багатьма відзнаками, зокрема: член методичної Ради Міністерства сільського господарства СРСР (1975 р.); Заслужений працівник вищої школи Української РСР (з 1986 р.); член Методичної Ради з бухгалтерського обліку та звітності Міністерства аграрної політики України; ветеран Великої Вітчизняної Війни, має численні ордени та має медалі, зокрема «За доблесну працю».

З під пера Д. М. Фесенка випущено більше 180 науково-методичних праць і розробок (зокрема 28 підручників і посібників).

Шановні учасники IV Всеукраїнської науково-практичної конференції!

Щиро дякуємо Вам за участь у IV Всеукраїнській науково-практичній конференції! Бажаємо Вам міцного здоров'я, творчого натхнення у нашій нелегкій та відповідальній роботі, плідних та реальних здобутків, високої професійної майстерності. Нехай з вами завжди буде мудрість, витримка і сила духу!!!!

З повагою Організаційний комітет!!

Ярошевич Н.Б., Кондрат І. Ю.

Національний університет «Львівська політехніка»

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ..... 380

**РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ СИСТЕМ,
БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ**

Алексеев М. Д.¹, Смоленюк Р. П.²

¹ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

²Хмельницький навчально-науковий інститут Західноукраїнського національного університету

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОСИЛЕННЯ ВИМОГ ДО ЗАСТАВИ У КОНТЕКСТІ ЕКСТРЕНОЇ ПІДТРИМКИ
ЛІКВІДНОСТІ..... 383**

Ачкасова С. А.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

**ФОРМУВАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОЇ СИСТЕМИ НАКОПИЧУВАЛЬНОГО ПЕНСІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЗАСАДАХ FINTECH..... 385**

Баєва А. О.

Науковий керівник – **Тищенко В. Ф.**

Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця

ГЕНЕЗИС ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА..... 386

Белозомб К.П.

Научный руководитель: **Лукашевич В.А.**

Полесский государственный университет

ОЦЕНКА КАЧЕСТВА ПАССИВОВ БАНКОВ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ..... 389

Бельков В. В.

Науковий керівник – **Дроботя Я.А.**

Полтавська державна аграрна академія

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВ..... 392

Білик О.Р.

Науковий керівник – **Дроботя Я.А.**

Полтавська державна аграрна академія

ДЕПОЗИТИ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ БАНКУ..... 393

Бражник Л. В.

Полтавський державний аграрний університет

ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 394

Ведмідь М. О.

Науковий керівник – **Бражник Л. В.**

Полтавський державний аграрний університет

ЗНАЧЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ..... 396

Голобородько В. В.

Науковий керівник – **Бражник Л. В.**

Полтавський державний аграрний університет

РИНОК ПОХІДНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ..... 399

доходу; 2) збереження власних коштів; 3) захист від інфляції; 4) можливість безкоштовного отримання додаткових послуг. Фактори, які формують відмову клієнтів класти кошти на депозитні рахунки: 1) недовіра до банків; 2) відсоток по депозитам підвищується нижчими темпами ніж відсоток знецінення грошей; 3) відсутність вагомої підтримки вкладників з боку держави; 4) негативний досвід окремих клієнтів; 5) низькі доходи громадян [1].

На сьогодні депозитні ресурси українських банків все частіше мають дорожу вартість, носять періодичний нестійкий характер, що провокує зниження ліквідності банку та спонукає банки до отримання ресурсів з інших джерел, що в свою чергу призводить до подорожчання кредитів та зменшення прибутків банку.

Список використаних джерел:

1. Коваленко М. О. Джерела формування ресурсів банку та особливості цього процесу на різних етапах економічного розвитку. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. Випуск 3 (54). С. 212-216. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2014_3_34 (дата звернення: 24.02.2021).
2. Смірнова І. В. Смірнова, Непомняща С. М. Депозитні операції комерційних банків України: проблеми та перспективи розвитку. *Наукові записки*. Випуск 12. Частина I. С.63-68. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/4660> (дата звернення: 24.02.2021).

Бражник Л. В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сьогодення цифрових технологій викликало фундаментальні зрушення у фінансовій сфері, зокрема з'явилися численні технологічні та фінансові інновації, що вбачають вектори світової торгівлі. На тлі бурхливого розвитку інформаційних технологій за останні 15 років доля галузі інформаційно-комунікаційних технологій вагомо зросла та продовжує збільшуватися.

Такого роду істотні зміни багато в чому стали можливими завдяки розвитку технологічного підприємництва та за рахунок створення сприятливого клімату. Передовим досвідом, накопиченим провідними індустріальними країнами, намагаються скористатися й інші держави, що бажають отримати аналогічний економічний ефект, сприяючий розвитку міжнародного діалогу з питань регулювання та впровадження інновацій. Фінансові інновації стають важливим глобальним трендом сьогодення з щорічним ростом об'ємів і темпів. Інформаційні технології, являючи собою ядро для надання фінансових послуг, стимулюють проникнення інновацій на фінансовий ринок [1].

У сфері *FinTech* нині відбуваються радикальні зміни, які зачіпають інфраструктуру (пов'язану з прискоренням процесу диджиталізації), сприяють відкритості та орієнтованості на споживача.

Базельський комітет із питань банківського нагляду виділяє наступні *FinTech* послуги для підтримки ринку:

- Портал і агрегати даних.
- Екосистема (інфраструктура, open source, APIs).
- Використання даних (big data analysis, навчання, прогнозування).
- Розподілена технологія обліку (blockchain, розумні контракти).

- Кібербезпека (ідентифікація та автентифікація споживача).
- Хмарне програмування.
- Інтернет речей/мобільні технології.
- Artificial intelligence (боти, автоматизація у фінансах, алгоритми).

Розвиток таких напрямів сприяють переходу якості обслуговування клієнтів на більш високий рівень.

Видатними гравцями на українському ринку *FinTech* є банки, наприклад, Приватбанк, Укрексімбанк, Укрсиббанк та Укрсоцбанк.

Впровадження фінансових інновацій надає учасникам фінансового ринку різні можливості (наприклад, зниження витрат, прискорення обміну інформацією, підвищення ефективності обробки даних, кастомізація послуг тощо).

Технологічні інновації підвищують ефективність фінансового ринку, формують споживчі переваги, знижують вартість для входу на ринок нових компаній. *FinTech* підвищують конкурентний тиск на традиційні бізнес-моделі фінансових організацій, позбавляючи від необхідності залучення додаткових посередників, стимулюючи появу нових способів надання фінансових послуг. Інтенсивний ріст інформаційних технологій створює сприятливі умови появи великої кількості *FinTech*-компаній. Фінансові організації все частіше вбачають за краще співпрацювати з *FinTech*-компаніями, не сприймаючи їх в якості потенційних конкурентів. Важливе значення у конкурентній боротьбі належить також глобальним ІТ-компаніям, що в середньостроковій перспективі може радикальним чином трансформувати ландшафт фінансового ринку. Так, Google, Apple, Facebook, Amazon, Alibaba та інші, ведуть повномасштабну експансію на ринку фінансових послуг.

З урахуванням тенденцій стандартизації фінансових продуктів створюються умови платформних рішень для постачання фінансових продуктів, здатних привести до домінування дистриб'юторів над первинними виробниками. За такої моделі ключовим чинником стає ефективність, тобто низькі сукупні витрати, що безпосередньо впливають на споживчі властивості товару. Отже, можуть виникати конкурентні переваги великих ІТ-компаній, здатних отримати можливість щодо монетизації накопичених масивів даних про споживачів. У разі реалізації ця модель здатна радикально змінити конкурентне середовище фінансового ринку. З іншого боку, це змусить традиційні фінансові організації трансформуватися.

Окрім виникаючих можливостей, стрімкий розвиток *FinTech* несе потенційні ризики учасникам фінансового ринку та фінансової стабільності, управління якими вимагають нестандартних підходів. Оптимальні регулюючі заходи цієї сфери не повинні обмежувати появу фінансових інновацій.

Ця обставина вимагає досягнення оптимального балансу між захистом персональних даних споживачів і ринковою ефективністю. Стимулювання впровадження *FinTech* повинне здійснюватися створенням сприятливого середовища (технологічною та регуляторною) тестування та впровадження фінансових інновацій. Так, НБУ створив Експертну раду з питань комунікації з інноваційними компаніями (2019 р.) [2], а також затвердив Стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року (2020 р.) [3], з метою визначення потреби та векторів розвитку інноваційного фінансового ринку.

Список використаних джерел:

1. Аранчій В. І, Бойко Л. М., Черненко Л. В. Гроші та кредит: навч. посіб. Львів:

Магнолія 2006, 2010. 300 с.

2. GO FinTech: якість діалогу між НБУ та інноваційними компаніями підвищиться. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/go-fintech-yakist-dialogu-mij-nbu-ta-innovatsiynimi-kompaniyami-pidvischitsya> (дата звернення: 12.02.2021).

3. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025> (дата звернення: 12.02.2021).

Ведмідь М. О., здобувач вищої освіти
СВО бакалавр ОПП Фінанси, банківська справа та страхування,
Науковий керівник – **Бражник Л. В.**, к.е.н, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ЗНАЧЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Враховуючи особливості сьогодення, застосування методів управління є важливим етапом процесу керування банківськими ризиками навіть при складанні бюджету України. При нинішніх ринкових умовах важливим є достовірне та своєчасне прогнозування майбутніх доходів і витрат, що виникають у процесі операційної або фінансової діяльності підприємств. Через наявність широкого кола різних ризиків, а саме фінансових, валютних, кредитних тощо, з'являється невизначеність грошових потоків. Існує чимало методів управління ризиками, однак доцільно виокремити найважливіший, а саме хеджування. Хеджування стабілізує ринкову вартість банківської установи та є оптимальним напрямом мінімізації ризиків з метою зменшення втрат, що широко розповсюдився та використовується у країнах з розвинутою ринковою економікою.

Теоретичні та практичні аспекти дослідження проблеми фінансових ризиків та їх мінімізації при використанні метода хеджування розглядали такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як В. Галанов, О. Дзюблюк, Л. Кузнєцова, Р. Мертон, В. Міщенко, Л. Примостка, В. Севрук, О. Сохацька, А. Старостіна, Дж. Хікс, М. Шоулз та інші. Дане питання й на зараз активно досліджується, що свідчить про актуальність даної теми.

Поняття «хеджування» походить від англійського слова *hedge*, що можна перекласти на українську мову як «захист», «гарантія», «страховка». Хеджування – це діяльність, яка спрямовується на створення захисту від втрат, що можуть виникнути у майбутньому; є страхуванням певних активів від невігідних змін ситуації на фінансовому ринку. Даний процес являє собою купівлю можливості здійснення операції з активом у майбутньому на умовах, що були завчасно встановлені [1].

Таким чином, хеджування є інструментом для зменшення фінансових ризиків у разі укладання нової угоди через регулювання цін у залежності від сфери використання бюджету [2].

Серед методів хеджування можна виділити наступні:

- збалансування структури,
- управління різницею між чутливими активами та зобов'язаннями,
- управління середньозваженим терміном погашення,
- укладання форвардних і ф'ючерсних контрактів з наміром створення компенсуючих позицій,

Наукове видання

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

***Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

**31 березня 2021 р.
м. Полтава**

Відповідальна за випуск: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії (протокол № 9 від 19.04.2021 р.).*